

отличават с снота и простота, без това да накарнява промишленото предаване на различни душевни състояния. В една миниатюра от II. — 12. век в горния край на страницата група ученици изпашено се отръпват от учителя, който повелително е протегнал ръка. Догу е изобразена друга стена: учениците смирено се навеждат пред учителя, а той милостиво ги благославя. Умението да се постигне в малки произведения почти същото внушение за величие, както в голям паметник, изпъква особено ясно във византийските словоокопни резби и греди. Св. Димитрий, владетел върху тържествено крачещ кон, е представен като победител, триумфатор. Този образ води началото си от типа на старите конни статуи като тази на Марк Аврелий или незапазената конна статуя на Юстиниан. Но в аналогичните изобразения на античното изкуство ние не откриваме такава цялостност и картинност на композицията, както във византийския релеф. Кон, ездач и плещ са очертани с меко външи се контури. Ритмът на линиите придава особена одухотвореност на образа на победителя.

През 13. и 14. век, епохата на Палеолозите (1261—1453), византийското изкуство преживяло своя последен разцвет. Във византийската столица, отвоювана от кръстоносците, отново се възкачил на престола император. В тези години духовната дейност и художествено-то творчество във Византия се оживили. Раздвигнала се дори скованата теоложка мисъл на византийците. Григорий Палама и неговите съмишленици, т. нар. исихасты, се обявили против мъртвата догма: подобно на западните мистичности те призовавали към обновяване на личността, към непосредствено общуване на човека с бога. Едновременно с това в литературата отново преобладават си животът, особено в произведенията на Маврий Филес. Византийските писатели и художници търсели вдъхновение в утвърдените антични традиции, бранели чистотата на гръцкия език. Художниците се стремили да разрабват в стенописите мотиви и образи, заимствувани от стари ръкописи. Пренесеното по това време от кръстоносците на Изток готическо изкуство останало напълно чуждо за византийците. Независимо от това техните търсения имали известно сходство с новите художествени движения на Запада.

Паметници на византийското изкуство от епохата на Палеолозите са се запазили в Цариград, но особено много — Мистра в Спарта. Епохата била вече неспособна да съз-

1, 21 Богородица от Владимир. Икона